

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 5CoP/16/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5319202228
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 05. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Miroslav Jamrich
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2020:5319202228.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Miroslava Jamricha a členov senátu JUDr. Gabriely Veselovej a JUDr. Dagmar Cabadajovej, vo veci starostlivosti o maloleté deti: W. S., nar. XX.XX.XXXX, P. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom ako matka, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Čadca, deti rodičov - matka G. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. XXXX, C., právne zastúpený Advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Strapáč, PhD., s.r.o., so sídlom Ul. 17. novembra 3215, Čadca, a otec U. S., nar. XX.XX.XXXX, t. č. bytom F. XX, C., o úpravu práv a povinností k maloletým deťom, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Čadca č.k. 14P/28/2019-89 zo dňa 02. decembra 2019, takto

rozhodol:

Krajský súd rozsudok okresného súdu potvrdzuje.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Čadca rozsudkom č.k. 14P/28/2019-89 zo dňa 02. decembra 2019 rozhodol tak, že „I. Maloletú W. S., nar. XX. XX. XXXX a maloletú P. S., nar. XX. XX. XXXX, z v e r u j e do osobnej starostlivosti matky.

II. Otec je p o v i n n ý prispievať na výživu maloletej W. sumou 100,- € mesačne a na maloletú P. sumou 100,- € mesačne, ktoré výživné je otec povinný platiť s účinnosťou od 21. 08. 2019, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred, k rukám matky maloletých detí.

III. Otec je p o v i n n ý uhradiť nedoplatok na zročnom výživnom za obdobie od 21. 08. 2019 do 31. 12. 2019 na maloletú W. v sume 359,48 € a na maloletú P. v sume 325,68 €, pričom je mu povolené uvedený nedoplatok splácať v mesačných splátkach po 20,- € mesačne na každé z maloletých detí spolu s bežným výživným tak, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zročnosť celého nedoplatku.

IV. Otec je o p r á v n e n ý stretávať sa s maloletou W. a s maloletou P. a to: každý páry týždeň od piatku od 15.00 hod. do nedele do 17.00 hod. a každú stredu a každý štvrtok od 15.00 hod. do 19.00 hod. s tým, že maloleté deti si otec prevezme v pracovných dňoch v určenom čase v školskom zariadení a v dňoch pracovného voľna v mieste bydliska matky a po uplynutí doby stretnutia maloleté deti matke vráti späť v mieste bydliska matky.

Táto bežná úprava styku neplatí počas vianočných prázdnin, veľkonočných prázdnin a letných prázdnin, kedy je otec o p r á v n e n ý stretávať sa s maloletými deťmi nasledovne:

- každý nepárny rok v čase od 24. 12. od 19.00 hod. do 27.12. do 17.00 hod. a každý páry rok v čase od 24.12. od 08.00 hod. do 19.00 hod. a od 28.12. od 08.00 hod. do 01. 01. do 17. 00 hod.,

- každý páry rok od Zeleného štvrtku od 08.00 hod. do Veľkonočného pondelka do 17.00 hod.,

- každý rok počas letných prázdnin od 15. 07. od 08.00 hod. do 31. 07. do 17.00 hod., a od 15. 08. od 08.00 hod. do 31. 08. do 17.00 hod.

Matka je p o v i n n á maloleté deti na styk s otcom riadne pripraviť a odovzdať ich otcovi v mieste jej bydliska. Otec je p o v i n n ý po ukončení stretnutia maloleté deti vrátiť do starostlivosti matky v mieste jej bydliska.

V. Žiaden z účastníkov n e m á právo na náhradu trov konania.“

V odôvodnení rozsudku uviedol, že matka podaným návrhom sa domáhala určenia výživného zo strany otca tak, že otec bude zaviazaný prispievať na výživu maloletej W. a na výživu maloletej P. po 150,- Eur mesačne, na tom skutkovom a právnom základe, že otec, kým robieval v zahraničí prispieval na domácnosť dostatočne, no posledný rok pracuje na Slovensku a prispieva na domácnosť minimálne, možno sumou 300,- Eur na všetky výdavky. Matka poberá rodičovských príspevkov a je nútená privyrábať si šitím. Otec s návrhom nesúhlasil, poukázal na to, že s matkou detí nežije v spoločnej domácnosti od 28.08.2019 z dôvodu, že ho matka z rodinného domu vykázala s vyhrážkou zásahu polície. Jeho priemerný mesačný príjem je 850,- Eur mesačne. Aj keď sa odťahoval zo spoločnej domácnosti, maloletej P. zaplatil za obedy v sume 37,34 Eur a maloletej W. asi 14,- Eur. Snažil sa kupovať potraviny pre deti, ktoré odovzdal ich matke. Okrem toho jej dal 30,- Eur. Maloleté deti si berie k sebe každý víkend a každý deň ich chodí prevziať zo školy a zo škôlky. Okrem týchto detí má vyživovaciu povinnosť aj k synovi Y. vo výške 90,- Eur mesačne, ktoré platí cestou zamestnávateľa zrážkami zo mzdy. Má dlh voči Sociálnej a Zdravotnej poisťovni, ktoré mu tiež zamestnávateľ zráža zo mzdy. S maloletými deťmi má dobrý vzťah, preto navrhoval, aby deti boli zverené do striedavej osobnej starostlivosti v dvojtýždňových intervaloch a výživné, aby súd neurčil žiadnemu z rodičov.

Vykonaným dokazovaním súd prvej inštancie mal preukázané, že maloleté deti sú vo veky 6 rokov a necelých 3 rokov, maloleté W. chodí na prvý stupeň základnej školy a maloletá P. je v predškolskom veku. Vykonaným dokazovaním súd prvej inštancie dospel k právnomu záveru, že aktuálne striedavá osobná starostlivosť nie je v záujme maloletých detí z dôvodu neschopnosti rodičov vzájomne komunikovať a pre ich aktuálne konfliktný vzťah plný obviňovania. Súd prvej inštancie prihliadol najmä k veku maloletých detí, ktoré sú citovo naviazané na matku. Striedavá starostlivosť by tak vniesla prvok nestability do života detí, neustálymi nutnými presunmi a sťahovaním, ktoré môžu byť, aj keď v rámci jedného mesta, pre deti náročné a v súčasnom období nie sú v záujme maloletých detí. Otec žije v garsónke, ktorá síce je dostatočne zariadená a dáva priestor aj na trávenie času otca s maloletými deťmi, no súd zohľadnil aj vyjadrenie kolízneho opatrovníka, že na realizáciu striedavej osobnej starostlivosti v trvaní dvoch súvislých týždňov to nie je vhodné prostredie. Iné je to počas krátkodobého styku, kde sa vedia aj maloleté deti uskromniť. Pri vyčíslení výživného súd vychádzal z príjmu otca vo výške 825,- Eur mesačne, pričom prihliadol aj k ďalšej vyživovacej povinnosti na maloletého Y. a konštatoval, že výživné vo výške 100,- Eur na W. a 100,- Eur na P., je vo vzťahu k príjmu otca primerané. Zohľadnil aj skutočnosť, že otec sa riadne stará o maloleté deti a vypomáha aj s potravinami matke. Výživné určil od 21.08.2019 odo dňa podania návrhu, preto otcovi vznikol nedoplatok k 31.12.2019 na maloletú W. 359,48 Eur a na maloleté P. v sume 325,68 Eur. Tento nedoplatok súd povolil otcovi splácať v mesačných splátkach po 20,- Eur na každé dieťa spolu s bežným výživným pod následkom straty výhody splátok. Rozhodovanie o trovách konania v civilnom mimosporovom konaní nie je založené na zásade úspechu strán v konaní preto rozhodol, že žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na ich náhradu.

2. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie otec maloletých detí, ktorý nesúhlasil s rozhodnutím súdu, vytýkal súdu prvej inštancie, že pri rozhodovaní vychádzal výlučne zo stanoviska matky a neobjektívneho postoja kolízneho opatrovníka, keď akceptoval len postoj matky, ktorá je navyiac zastupovaná advokátom. Nesúhlasí s konštatovaním súdu, že striedavá starostlivosť nie je v záujme detí, poukázal na to, že on je s maloletými dcérami v širšom styku, berie si ich každý víkend, každý deň ich berie do školy, zo školy, dokáže sa o ne postarať, tiež nesúhlasí a považuje za neobjektívne konštatovanie, že býva len v garsónke, že táto je dostačujúca len na krátkodobý styk a nie ja dvojtýždennú striedavú starostlivosť. Podľa odvolateľa absolútne nebolo vzaté do úvahy, že odvtedy ako ho matka detí z rodiny vylúčila, s deťmi je skoro stále a dokázal túto situáciu zvládnuť a jeho každodenný styk s maloletými dcérami a počas každého víkendu takmer za pol roka sa v žiadnom konkrétnom negatívnom dôsledku u maloletých dcér neprejavil. Kým súd na jednej strane sa podrobne zaoberal jeho materiálnymi a osobnostnými predpokladmi, vzhľadom na možnú striedavú starostlivosť sa týmto u matky nezaoberal. Nie je zmienka o šetrení pomerov u matky. Je zrejmé len to, že matka je ešte na rodičovskej dovolenke, napriek tomu, že maloletá P. chodí do škôlky a matka sa nezamestnala a radšej odkazuje na finančnú pomoc od dospelých detí z prvého manželstva. Je mylný názor, že má lepšie predpoklady na výchovu maloletých

dcér. Je presvedčený, že on sa vie o maloleté dcéry riadne postarať, a preto trvá na striedavej osobnej starostlivosti v dvojtyždňových intervaloch.

3. K podanému odvolaniu sa vyjadrila matka maloletých detí prostredníctvom právneho zástupcu. Uviedla, že tvrdenia otca sa nezakladajú na pravde, sú tendenčné, má snahu ju osočovať, nielen ju, ale aj všetkých ostatných. Je pravdou, že matka bola zastúpená advokátom, ale prostredníctvom Centra právnej pomoci. No takéto právo mal aj otec a mohol si zvoliť právneho zástupcu. Úrad práce, soc. vecí a rodiny prostredníctvom kolízneho opatrovníka náležite zisťoval pomery v oboch domácnostiach a hájil tie najlepšie záujmy maloletých detí. Ak otec mal pochybnosti ohľadom šetrenia kolízneho opatrovníka, mohol tieto priamo rozporovať na pojednávaní, eventuálne mohol urobiť kroky smerujúce k zmene svojich podmienok na strane bývania. Je nesporné, že garsónka je trvalo neudržateľná a nevhodná pre striedavú osobnú starostlivosť a bývanie maloletých detí spoločne s otcom, kde by deti nemali dostatočný priestor a možnosť realizovať sa, či už na voľnočasové aktivity, hranie alebo kľudný spánok. V zásade matke ani nie je zrejmé, či má otec záujem o striedavú starostlivosť, pretože v otázke styku došlo prakticky k úprave takého styku, ktorý otec chcel. Preto považuje rozhodnutie okresného súdu za zákonné, spravodlivé a správne, ktoré sleduje najlepší záujem maloletých detí, ktorý týmto rozhodnutím aj bol dosiahnutý. Navrhla preto rozsudok okresného súdu potvrdiť.

4. Otec maloletých detí v písomnej replike k vyjadreniu matky uviedol, že v plnom rozsahu zotrúva na podanom odvolaní. Jeho obsah nie je tendenčný ako to tvrdí matka, jeho odvolanie je vecné, obsahuje námietky proti rozsudku v zákonom povolenom rozsahu a podľa kritérií zákonom určených. Naopak pokladá za nevecné a urážlivé hodnotiace úsudky o tom, že keď mu dôjdu argumenty má snahu osočovať všetkých ostatných. Poukazuje na to, že vyjadrenie spísal advokát. Aj keď je pravdou, že má k dispozícii len skromné bytové podmienky, nejde o trvalý stav, ale prostredníctvom realitných kancelárií si hľadá primerané lepšie bývanie s viacerými izbami. No aj v týchto skromných podmienkach sa deti cítia dobre, nič im nechýba a chodia k nemu radi a často. Jeho zamestnávateľ mu vychádza v ústrety, vie si aj upraviť pracovný čas, preto sa naďalej domáha striedavej osobnej starostlivosti.

5. Matka v písomnom vyjadrení k replike otca uviedla, že otec nemôže argumentovať tým, že si momentálne zháňa cez realitné kancelárie nejaký vhodný byt, pretože podmienky na striedavú starostlivosť musia byť dané práve v čase, kedy súd rozhoduje, pretože súd sa nemôže spoliehať na nejakú potencialitu, že si otec zoženie vhodnú bytovú náhradu.

6. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP) prejednal rozhodnutie súdu prvej inštancie bez viazanosti rozsahom a dôvodmi odvolania podľa § 65 a § 66 Civilného mimosporového poriadku, bez potreby zopakovania alebo doplnenia dokazovania podľa § 68 Civilného mimosporového poriadku bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 a contrario CSP a vyhlásil rozsudok podľa § 219 ods. 1,3 CSP, keď podľa ust. § 387 ods. 1,2 CSP tento potvrdil z dôvodu jeho vecnej správnosti.

7. Podľa ust. § 387 ods. 1,2,3 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody. Odvolací súd sa v odôvodnení musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súdu prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

8. Odvolací súd preskúmaním napadnutého rozsudku, celého spisového materiálu a vyhodnotením toho, čo uviedli účastníci v rámci odvolacieho konania, konštatuje, že súd prvej inštancie v potrebnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie prejednávanej veci, a vecne správne rozhodol. Rozhodnutie prvostupňového súdu zodpovedá zákonným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia, keď v odôvodnení uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery jasne, zrozumiteľne a vyčerpávajúcym spôsobom vysvetlil. Jeho odôvodnenie je vecne správne, pričom v jednotlivostiach naň poukazuje aj okresný súd.

9. Len na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že si je vedomý, že inštitút striedavej osobnej starostlivosti zaručuje deťom ich právo na zachovanie vzťahu k obidvom rodičom, ale len za predpokladu, že striedavá osobná starostlivosť je v najlepšom záujme maloletých detí. Ak sú obidvaja rodičia spôsobilí deti vychovávať, a ak majú o osobnú starostlivosť o deti obidvaja záujem, môže súd zveriť deti do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, ak je to v záujme detí a ak budú takto lepšie zaistené potreby detí. No vhodnosť či nevhodnosť zverenia detí do striedavej osobnej starostlivosti závisí od viacerých faktorov, ktorými sú napr. osobnosť detí, ich vek, povahové vlastnosti, vývojové možnosti, adaptovateľnosť, citové väzby rodičov k deťom, citové väzby detí k rodičom, výchovné schopnosti, povahové vlastnosti rodičov, životné a materiálne pomery rodičov, úroveň komunikácie medzi rodičmi, vzdialenosť medzi oddelenými bydliskami rodičov a iné. Rozhodnutie o zverení detí do striedavej osobnej starostlivosti ovplyvňujú aj kritériá, ktoré majú byť posudzované v najlepšom záujme detí, a to citové väzby detí, ich vývinové potreby, stabilita budúceho výchovného prostredia a schopnosti rodičov dohodnúť sa na výchove a starostlivosti detí s druhým rodičom. Aj keď vzájomná komunikácia medzi rodičmi na prvý pohľad sa nemusí zdať ako jeden z najdôležitejších faktorov, ktoré musia súdy brať do úvahy pri rozhodovaní o striedavej osobnej starostlivosti, no podľa názoru odvolacieho súdu je to jeden z najdôležitejších faktorov, ktorý má vplyv na to, že striedavá osobná starostlivosť bude tým najlepším riešením pre maloleté deti, a predovšetkým, že pôjde o ich záujem. Pri striedavej osobnej starostlivosti totiž rodičia nekomunikujú iba o odovzdávaní detí, ale aj o ich zdravotnom stave, školských a mimoškolských aktivitách i aktívnom prežívaní voľného času. Odvolací súd si nevie dobre predstaviť situáciu, že rodič odovzdá deti druhému rodičovi bez toho, aby ho informoval o vyššie uvedených skutočnostiach. Takýmto spôsobom by dokonca mohlo dôjsť k ohrozeniu nielen ich zdravého vývoja, ale i života. Pri striedavej osobnej starostlivosti rodičia musia nutne vzájomne kooperovať a komunikovať, musia byť vzájomne tolerantní, musia mať spoločnú vôľu i schopnosť spolu komunikovať a spolupracovať. Uvedené zásady však v konaní pred prvým stupňom neboli zistené. Práve naopak, rodičia maloletých detí majú konfliktný vzťah plný obviňovania, ktorá skutočnosť sa nepochybne môže potom odzrkadliť aj na deťoch. Takýmto vzájomným správaním sa rodičov detí, ktorého svedkom by boli aj deti, by malo za následok ich zmätenosť a skutočnosť, že by mohla nastať situácia, že by neboli schopné pociťovať skutočný domov ani u otca, ani u matky. Preto správne súd prvej inštancie rozhodol, že návrh na striedavú starostlivosť zamietol. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že v prípade, že sa vzájomné pomery otca a matky vo vzájomnej komunikácii upravia, nič v budúcnosti nebráni, aby bol podaný návrh na zmenu výchovného prostredia. No za aktuálnej situácie táto možnosť sa nedala realizovať.

10. Keďže odvolací súd v napadnutom rozsudku nezistil žiadne pochybenie z dôvodu jeho vecnej správnosti ho potvrdil.

11. Odvolací súd rozhodol o trovách konania podľa § 2 ods. 1 CMP v spojení s § 396 ods. 1 CSP a § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

12. Rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie **n i e j e** prípustné.

Poučenie o dovolaní: Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 Civilného sporového poriadku, v ďalšom texte už len „CSP“)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 Civilného mimosporového poriadku, v ďalšom texte už len „CMP“).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 Ods. 1 C. s. p. (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)